

අ.පො.ස උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ව්‍යාපාර ගනු දෙනු හා සිද්ධීන්
ගිණුම්කරණ සමීකරණය ඇසුරෙන් ඉදිරිපත් කිරීම

ව්‍යාපාර ගනු දෙනු හා සිද්ධීන් ගිණුම්කරණ සමීකරණය ඇසුරෙන් ඉදිරිපත් කරයි.

මෙම නිපුණතාව යටතේ පහත නිපුණතා මට්ටම් සාකච්ඡා කරයි.

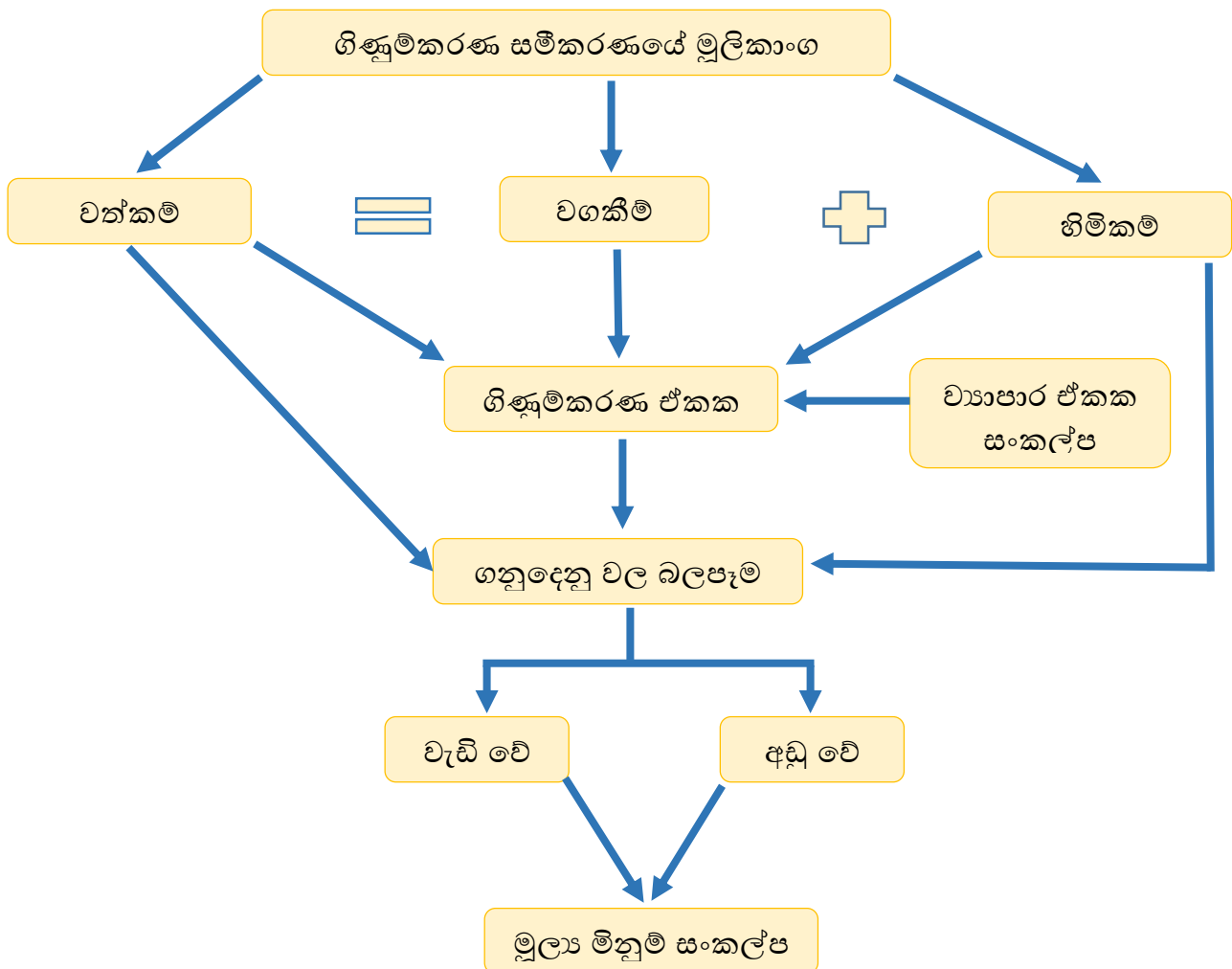
- 2.1 ව්‍යාපාරයක වත්කම්, වගකීම් හා හිමිකම් වල එකතුවට සමාන වන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.
- 2.2 ව්‍යාපාරයක ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් මගින් හිමිකම් වෙනස් වන ආකාරය අනාවරණය කරයි.
- 2.3 ගිණුම්කරණ සමීකරණය ඇසුරෙන් ආදායම් ප්‍රකාශනය හා මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශන පිළියෙළ කරයි.

නිපුණතාව මට්ටම 2.1

ව්‍යාපාරයක වත්කම්, වගකීම් හා හිමිකම් වල එකතුවට සමාන වන ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

මූලික පද හා සංකල්ප

සංකල්ප සිතියම

ගිණුම්කරණය

මෙම නිපුණතා මට්ටම අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පළමු ව “ගිණුම්කරණ සමීකරණය” යන්න කුමක් දැයි හඳුනා ගනිමු.

ව්‍යාපාරයකට විවිධ පාර්ශවයන් විසින් සම්පත් යොදවන අතර, එම ව්‍යාපාරික සම්පත් හා සම්පත් යොදවන ලද පාර්ශවයන්ට ව්‍යාපාරයට ඇති බැඳීම පෙන්නුම් කරන ගණිතමය ප්‍රකාශනය ගිණුම්කරණ සමීකරණය වේ.

❖ අයිතිකරු පමණක් ව්‍යාපාරයට සම්පත් යොදවා ඇති විටක ගිණුම්කරණ සමීකරණය වන්නේ

❖ ව්‍යාපාරය බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් අරමුදල් සපයා ගන්නේ නම් එවිට

වත්කම් = හිමිකම් + වගකීම්

ලෙස සමීකරණය ගොඩනැගිය හැක.

ව්‍යාපාරයක ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ දී පදනම් කර ගන්නා මූලික සංකල්ප දෙකක් භාවිතයේ පවතී.

❖ ව්‍යාපාර ඒකක සංකල්පය

ව්‍යාපාරයක සිදු වන ගනුදෙනු ගිණුම් ගත කිරීමේ දී ව්‍යාපාරය එහි අයිතිකරු/අයිතිකරුවන්ගෙන් වෙන් වූ වෙනම ඒකකයක් ලෙස සැලකීමයි. ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු ව්‍යාපාරික දෘෂ්ඨි කෝණයෙන් වාර්තා කරයි.

උදා:-

- ගැනිලි ගිණුම් ගත කිරීම
- ව්‍යාපාර ඒකකයේ නම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සඳහන් කිරීම

ගිණුම්කරණය

❖ මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය

ව්‍යාපාර වල මුදල් වලින් මිනිය හැකි සම්පත් වල වෙනස්කම් පමණක් වාර්තා කරන බව නැතහොත් මුදලින් මැනිය හැකි ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් පමණක් ගිණුම් වාර්තාවල සටහන් කළ යුතු බව මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පයේ අදහසයි. එනම් මුදලින් මැනිය නොහැකි ගනුදෙනු ගිණුම්වල සටහන් නොකරන බවයි.

ඉහත දැක්වෙන්නේ ව්‍යාපාරයක මුදලින් මිනිය හැකි ගනු දෙනු සිදු වන ආකාරයකි.

උදා :-

- I. රු. 60 000/= වටිනා භාණ්ඩ තොග අත්පිට මුදලට විකිණීම
- II. රු. 15 000ක් විදුලි බිල් ගෙවීම
- III. වෙළඳ ණය ගැතියන්ගෙන් රු. 80 000 ක් ලැබීම
- IV. රු. 40 000ක් බැංකු ණය වාරිකය ගෙවීම

ඉහත රූපයේ දැක්වෙන්නේ මුදලින් මිනුම් කළ හැකි සිද්ධියකි. එහි වටිනාකම් වාර්තා කළ යුතු වේ. එමඟින් ව්‍යාපාරයේ සම්පත්වලට සිදුවන මූල්‍යමය බලපෑම තක්සේරු කර වාර්තා කිරීමක් සිදු වේ.

ගිණුම්කරණය

ව්‍යාපාර ඒකකයක සිදු වන ගනු දෙනු හා සිද්ධීන් මගින් ගිණුම්කරණ සමීකරණයේ සංරචක වලට ඇති කරන බලපෑම දැක්වීමට පෙර එම සංරචක හඳුනා ගනිමු.

වත්කම් - Asset

අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් මත බිහි වී ඇති අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ගලා එන ව්‍යාපාරය විසින් පාලනය කරන සම්පත් “වත්කම්” නමින් හඳුන්වයි.

ව්‍යාපාරයක් සතු සම්පත් සඳහා උදාහරණ

ඉඩම්

ගොඩනැගිලි

බඩු තොගය

ණය ගැතියෝ

වත්කම්
Asset

යන්ත්‍ර හා උපකරණය

වෙළඳ ලකුණු

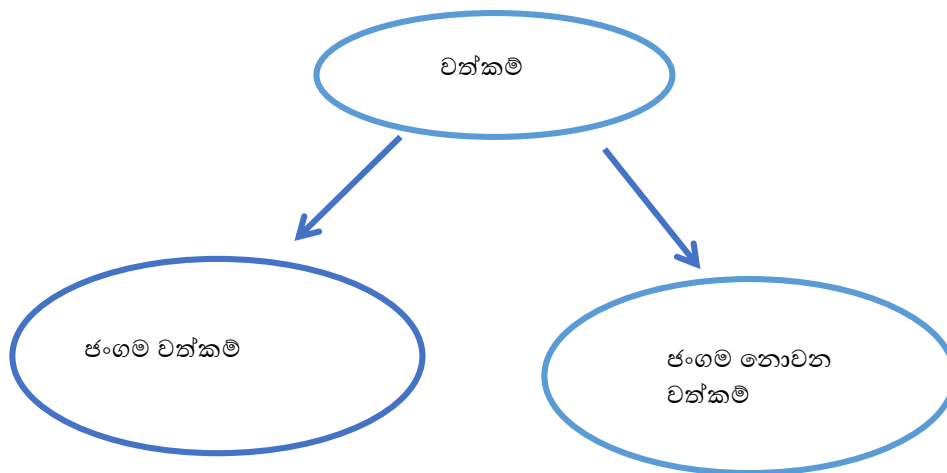
මුදල්

ගිණුම්කරණය

ඉහත රූප සටහන් දැක්වෙන වත්කම් තුළ “වත්කම්” නිර්වචනයට අදාළ මූලික ලක්ෂණ 3කින් සමන්විත වේ.

1. අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් මත බිහි වීම
2. ව්‍යාපාරයට අනාගතයේ දී ආරම්භක ප්‍රතිලාභ ගලා ඒම
3. ව්‍යාපාරය විසින් පාලනය කරනු ලැබීම

ඉහතින් දක්වන ලද වත්කම්, ඒවායේ ස්වභාවය හා පැවැත්ම අනුව ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ග කළ හැක.

- සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය තුළ මුදල් බවට පත්වන වත්කම්

උදා-

ඉතිරි බඩු තොගය

වෙළෙඳ ණය ගැතියෝ

ඉදිරියට ගෙවූ වියදම්

මුදල්

- ජීව කාලය වසරකට වඩා වැඩි ව්‍යාපාරයේ දිගු කාලීන ප්‍රයෝජනය පිණිස තබාගෙන ඇති වත්කම්

උදා-

ඉඩම්

ගොඩනැගිලි

මෝටර් රථ

යන්ත්‍ර සූත්‍ර

ලී බඩු සවිකිරීම් උපකරණ

ආයෝජන

ගිණුම්කරණ සමීකරණයේ මූලික සංරචක වලට ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු වලින් ඇති කරන බලපෑම පහත අභ්‍යාසයෙන් පැහැදිලි කරගත හැක.

උදාහරණ

2017-03—1 දින මුතුකුඩ විසින් පරිගණක උපාංග අලෙවි කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කළේය. ඒ සඳහා ඔහු සිය බැංකු ගිණුමේ තිබූ රු 800 000කින් රු 500 00ක මුදලක් ද සිය උරුමයෙන් තමාට ලද රු 400 00ක් වටිනා ගොඩනැගිල්ලක් ද තම පෞද්ගලික පාවිච්චිය සඳහා තිබූ රු 15 00000ක් වටිනා වෑන් රථයද යොදවන ලදී.

2017-03-05- දින විකිණීම සඳහා රු 400 000ක පරිගණක උපාංග අත්පිට මුදලට ලබා ගන්නා ලදී.

2017-03-09 - ව්‍යාපාරය පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් මහජන බැංකුවෙන් රු 20 0000ක බැංකු ණය මුදලක් ලබා ගන්නා ලදී

2017-03-12 - රු 160 000ක් වටිනා පරිගණක උපාංග රු 200 000කට අත්පිට වික්කා.

2017-03-15 - රු 40 000ක පරිගණක උපාංග තොගයක් නිමාලිට ණයට විකුණුම් රු 50 000

2017-03-18 ව්‍යාපාරයේ මෝටර් රථය සඳහා ඉන්ධන වියදම් රු 15000

2017-03-24 - ව්‍යාපාරයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ලී බඩු හා සවිකිරීම් මිලදී ගැනීම් රු 80 000

2017-03-27 - බැංකු ණය වාරික ලෙස රඳ 30000ක් ද පොලිය ලෙස 5000ක් ද මුදලින් ගෙවීම

2017-03-29 - මුතුකුඩගේ පුද්ගලික ප්‍රයෝජනට ව්‍යාපාරයෙන් ලබාගත් මුදල රු 5000

2017-03-31 ව්‍යාපාරයේ ණය ගැතියකු වූ නිමාලි හදිසියේ විදේශගත වී ඇති බැවින් ඇයගෙන් ලැබිය යුතු මුදල අයකරගත නොහැකි බව තහවරු විය.

ගිණුම්කරණය

ඉහත ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් වත්කම් වගකීම් හා හිමිකම් වලට ඇති කරන බලපෑම පහත දැක්වේ.

දිනය	හිමිකම්	+	වගකීම්	= වත්කම්
2017-03-01	+2400 000	+	-	= මුදල් + 500 000 ගොඩනැගිලි +400 000 වෑන් රථ + 1500 000
2017-03-05	-	+	-	= මුදල් - 400 000 බඩු තොග + 400 000
2017-03-09	-	+	බැංකු ණය +200 000	= මුදල් + 200 000
2017-03-12	+40 000 (ලාභ)	+		=බඩුතොග - 160 000 මුදල් + 200 000
2017-03-15	+10 000 (ලාභ)	+		=බඩුතොග - 40 000 ණය ගැනි + 50 000 (නිමාලි)
2017-03-18	-15000 (ණය පොලී)	+		= මුදල් - 15000
2017-03-24		+		=මුදල් - 80 000 ලී බඩු හා සවිකිරීම් + 80 000
2017-03-27	- 5000 (ණය පොලිය)	+	බැංකු ණය -30 000	= මුදල් - 35 000
2017-03-29	-5000 (ගැනිලි)	+		= මුදල් - 5000
2017-03-31	- 50 000	+		= ණය ගැනි - 50 000

ඉහත මුතුකුඩගේ ව්‍යාපාරයේ සිදු වූ ගනුදෙනුවල ද්විත්ව බලපෑම පහත අයුරින් සාරාංශ ගත කළ හැක.

දිනය	හිමිකම් +	වගකීම් =	ද්විත්ව බලපෑම
		වත්කම්	
03/01	+	+	වත්කම් වැඩි වී, හිමිකම් වැඩිවීම
03/05		+ -	එක් වත්කමක් අඩු වී, වෙනත් වත්කමක් වැඩි වීම
03/09		+ +	වත්කම් වැඩි වී, වගකීම් වැඩිවීම
03/12	+	-	එක් වත්කමක් අඩු වී, වෙනත්
03/15		+	වත්කමක් වැඩි වී හිමිකමක් ද වැඩිවීම
03/18	-	-	වත්කම් අඩු වී, හිමිකම් අඩු වීම
03/24		- +	එක් වත්කමක් අඩු වී, වෙනත් වත්කමක් වැඩි වීම
03/27	-	- -	වත්කම් හා වගකීම් අඩු වී හිමිකම් ද අඩු වීම
03/29	-	-	වත්කම් අඩු වී, හිමිකම් අඩු වීම
03/31			

ස්වයං අභ්‍යාස 01

පහත ප්‍රකාශ කියවා ඒවා සත්‍ය ද අසත්‍ය ද ඉදිරියෙන් දක්වන්න.

1. ගැනිලි සටහන් කිරීම සඳහා ගිණුම්කරණ ඒකක සංකල්පය අදාළ වේ. ()
2. ව්‍යාපාරයක මුදලින් අගය කළ හැකි සම්පත් පමණක් වාර්තා කරයි. ()
3. හිමිකම් = වත්කම් + වගකීම් ලෙස මූලික ගිණුම්කරණ සමීකරණය ගොඩනැගේ. ()
4. අයිතිකරු පමණක් ව්‍යාපාරයට සම්පත් යොදවා ඇතිවිටක වත්කම් = හිමිකම් ලෙස සමීකරණය ගොඩනැගිය හැක. ()
5. වත්කමක හා වගකීමක පොදු ලක්ෂණයක් වන්නේ ඒවා අතීත සුදු විමක ප්‍රතිඵලයක් මත බිහි වීමයි. ()

පිළිතුරු

1. ✓
2. ✓
3. ✗
4. ✓
5. ✓